

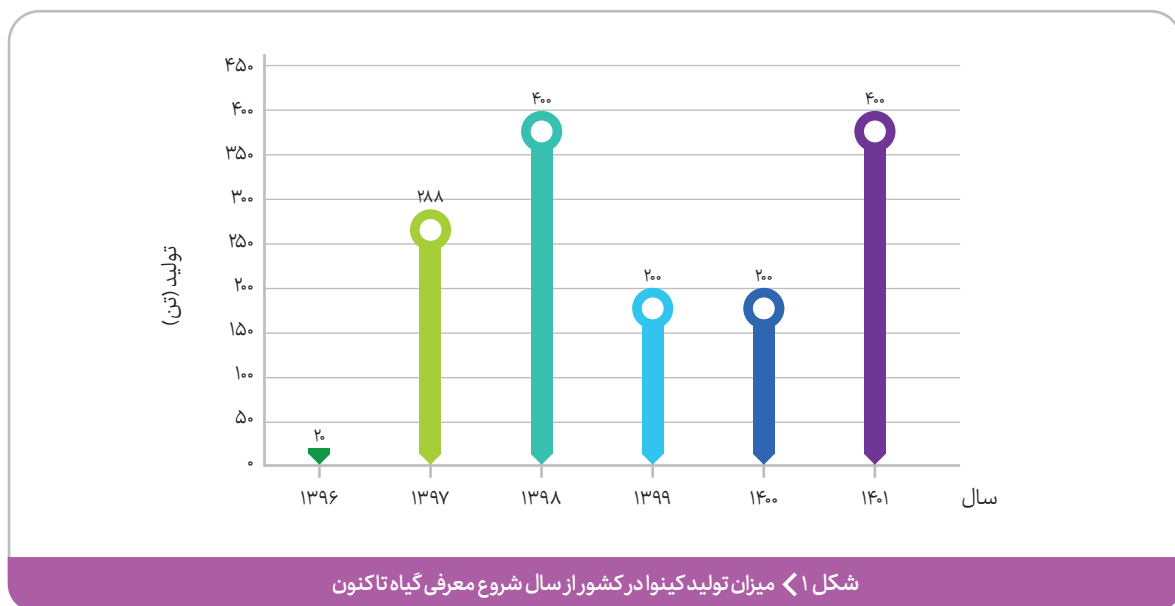

"رحمت" اولین رقم ایرانی کینوا با رنگ دانه سیاه و درشت

مرکز ملی تحقیقات شوری^۱، مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان‌های یزد^۲، خراسان رضوی^۳، فارس^۴

۶ بیان مسئله

بعد از پیشنهاد کشت کینوا از سوی سازمان خواروبار و کشاورزی جهانی در سال ۲۰۱۳ به عنوان یک گیاه جدید برای بهبود امنیت غذایی در مناطق شور و کم‌آب کشور، رقم تیتیکاکا با داشتن سازگاری وسیع با مناطق مختلف ایران، بیشترین سطح زیر کشت را به خود اختصاص داد. مهم‌ترین مزیت تیتیکاکا در بین سایر ارقام، زودرس بودن آن و امکان سازگاری با تغییر تاریخ کاشت در مناطق مختلف است. یکی از مهمترین موانع تولید کینوا در کشور عدم وجود تنوع رقم، نیاز به ارقام زودرس و نبود تنوع رنگ بذر

۱- معصومه صالحی، ۲- فرهاد دهقانی، ۳- یوسف هاشمی‌نژاد، و ۴- علی داد کرمی

برای مصارف مختلف در صنایع غذایی می‌باشد. بهبود عملکرد کمی و کیفی کینوا یکی از اهداف برنامه‌های به‌نژادی جهت توسعه کشت کینوا در کشور می‌باشد. در حال حاضر کینوای خوراکی سیاه رنگ مورد نیاز از طریق واردات تامین می‌شود و معرفی و توسعه کشت این رقم، کشور را از واردات آن بی‌نیاز می‌کند.

6 معرفی دستاورد

انتخاب رقم رحمت از بین ۵۹۶ توده دریافتی از بانک های ژن بین‌المللی صورت پذیرفته است. از خصوصیات بارز این رقم یکنواختی سایز دانه می‌باشد به طوری که بیش از ۴۸ درصد در سایز درشت و ۳۶ درصد در طبقه متوسط قرار می‌گیرد و میزان افت دانه‌های ریز در حدود ۸ درصد است. در حالی که میزان افت در رقم تیتیکاکا ۱۰ بوده و ۳۰ درصد بذور در طبقه درشت قرار می‌گیرند. وزن هزار دانه آن در مقایسه با تیتیکاکا یک گرم بیشتر است. عملکرد این رقم بسته به اقلیم بین ۱۳ تا ۵/۰ تن در هکتار در مناطق و سال‌های مختلف متغیر است. رقم رحمت جهت کشت پاییزه در استان‌های فلات مرکزی (اصفهان، خراسان رضوی، خراسان جنوبی، یزد، فارس، کرمان، خراسان جنوبی و قم) و ایرانشهر مناسب می‌باشد. این رقم با دارا بودن دانه سیاه به دلیل کیفیت مناسب و امکان پخت مخلوط با برنج جهت کاهش مصرف سرانه برنج و افزایش ارزش غذایی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

6 فرایند تجاری‌سازی دستاورد

در حال حاضر هسته اولیه این رقم در طبقه پیش‌پایه در مرکز ملی تحقیقات شوری موجود می‌باشد. به موازات تکثیر بذر در طبقات مختلف مقداری بذر نیز به شرکت‌های فرآوری‌کننده ارسال شد و دستگاه‌ها جهت ساپونین‌گیری رقم بررسی شدند. مراحل واگذاری رقم به بخش خصوصی توسط مرکز ملی تحقیقات شوری در حال پیگیری می‌باشد. بیش بینی می‌شود این رقم با توجه به رنگ دانه و بازار پسندی تا ۴ سال آینده ۵۰ درصد سطح زیر کشت کینوا در فلات مرکزی و ایرانشهر به این رقم اختصاص یابد.

6 پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

۱ دانه درشت تر و بازار پسندی بیشتر: ۴۰ درصد وزن هزار دانه بیشتر و رنگ دانه کاملاً سیاه بعد از ساپونین‌گیری

۲ میزان افت کمتر (دانه ریز و ساپونین‌گیری): ۷ درصد کمتر از رقم تیتیکاکا

۳ یکنواختی سایز دانه: ۷۲ درصد یکنواختی در سایز دانه

۴ امکان پخت با برنج و بهبود ارزش غذایی و کاهش مصرف سرانه برنج: در صورتی که ۵ کیلوگرم در مصرف سرانه جایگزین برنج شود ۴۷٪ گرم پروتئین، ۱۷۵۲ میلی‌گرم بر کیلوگرم در سال آهن و ۹۸۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم در سال کلسیم دریافتی هر فرد را بهبود می‌بخشد.

۵ قابلیت جایگزینی با کشت برنج در مناطقی که به دلیل کاهش کیفیت و کمیت آب قادر به کشت برنج نیستند.